Published and distributed under permit (No. 781), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXIX. ЧИСЛО 29. ДЖЕРЗИ СИТИ, Н. ДЖ., СУБОТА, 5-го ЛЮТОГО, 1921. — VOL. XXIX. No. 29. JERSEY CITY, N. J., SATURDAY, FEBRUARY 5, 1921. — THREE CENTS

Перші рішучі кроки до розброєння зроблені.

ВАШІНҐТОН, 3. лютого. — В конґресі зроблено перший рішучий крок до зменчення зброєнь. Палата послів в своїй ухвалі про буджет на фінансовий рік, почунаючийся дня 1. липня сего року, признала лише таку суму на армію, що вона вистарчить лише на удержаннє 150.000 жовнірів. Рівночасно постановлено зменчити число офіцерів з 14.000 на 9.000.

Рівночасно як се ухвалено в палаті послів, комітет сенату для заграничних справ ухвалив резолюцію, уповажняючи президента Злучених Держав до запрошення других держав на конференцію в цили трактовання справи розброєння. Після сеї резолюції конференція малаб відбутися у Вашінґтоні. Час скликання полишено до установлення президентови.

МІНІСТЕРСТВО ФЛЬОТИ СТОЇТЬ ЗА ВЕЛИКИМИ БОЄВИМИ КОРАБЛЯМИ.

ВАШІНҐТОН, 3. лютого. — Відповідаючи на просьбу комітету сенату для справ фльоти, секретар (міністер) фльоти предложив свою опінію про те, які кораблі найпотрібнійші для фльоти. Рапорт секретаря обстоює при тім, що головну силу фльоти становлять великі боєві кораблі. Досвід з попередних воєн ще не виказав, щоби воздушні кораблі мали більше значіннє у війні від великих морських суден. Як Америка не буде будувати кораблів, то її фльота не буде могла дорівнати фльотам других держав. Міністерство війни радить не робити жадних змін в ухваленій давнійше програмі зброєнь.

ҐЕНЕРАЛ ОСТРО КРИТИКУЄ УСІХ, ЩО КРИТИКУЮТЬ УРЯД ЗА ВЕДЕННЄ ВІЙНИ.

ВАШІНҐТОН, 3. лютого. — Виступаючи як свідок перед так званим суб-комітетом Джансона, бувший ґенерал-бриґадир Чорлс Дос остро виступав проти усіх, що критикували правительство за його спосіб ведення війни. Ґенерал казав, що богато критики треба приписати партійній загорілости, але признав, що всіх, що поробили неправні зиски на війні, треба потягнути до відповідальности. Свої зізнання ґенерал часто переплітав щиро жовнірськими проклонами.

ДОМАГАЮТЬСЯ СЛІДСТВА УТЕЧІ МІЛЮНЕРА З ВІЙСКОВОЇ ТЮРМИ.

ВАШІНҐТОН, 3. лютого. — Посол Юлій Кан домагаєся докладного слідства над утечею з війскової тюрми філядельфейського мілїонера Берґдоля, котрий утік перед війсковою службою, був пійманий, засуджений, знов утік і тепер находиться в Німеччині.

ТАРИФОВА ДЕБАТА.

ВАШІНҐТОН, 3. лютого. — По невдачних спробах перервати дебату, над митовим законом, котру републиканські сенатори проголосили обструкцію, дебати над ним ідуть дальше. Перед комітетом палати послів, до котрого відослано митовий закон, виступали представителі фабрикантів шовку і домагалися охоронного мита на шовк.

СПЕЦІЯЛЬНА СЕСІЯ КОНҐРЕСУ.

ВАШІНҐТОН, 3. лютого. — На просьбу нового президента теперішний президент скликав спеціяльну сесію конґресу на день 4. марта.

„ЦАР РОБІТНИКІВ" ЗАСУДЖЕНИЙ НА ТЮРМУ.

НЮ ЙОРК, 3. лютого. — Перед нюйорським судом засідав на лаві обжалованих Роберт Р. Бриндел, президент ради нюйорських будівляних юній, котрого за його власть над робітничими орґанізаціями називали „царем робітників". Обжаловували його за те, що він вимушував гроші на предприємцях будівляних під загрозою викликання страйків. Розправа тягнулася від 12. січня сего року. Вирок видали судді учора. Його признали винним злочину вимушення, котрого Бриндел допустився через те, що примусив Макса Аронсона заплатити собі 5 тисяч долярів за те, що не допустить до страйку на його будові. Суддя наложить кару у второк. Обжалованому грозить кара 15-літної вязниці.

ТЕКСТИЛЬНІ ПОЧИНАЮТЬ РОБИТИ.

БОСТОН, 3. лютого. — З усіх міст Нової Анґлії приходять вісти, що текстильні фабрики починають робити і тисячі робітників вертає до праці. Відділ бавовняний у фабриці Пасифик Милс в Лоренс, Месечузетс, котра від кількох тижнів робила по пять днів в тижни, починає робити повний тиждень. Арлингтон Милс збільшили число працюючих варстатів. Еверет Милс мають почати працювати повний час приаймече через якийсь протяг часу. Як доносять з Провіден, умови праці по цілому стейті Ровд Айленд поправилися.

Основаннє українського банку в Ню Йорку.

НЮ ЙОРК, 3. лютого. — Дня 31. січня с. р. відбулися в Ню Йорку наради основателів Першого Українського Банку, в яких взяло участь 40 делеґатів.

Постановлено, що банк має називатись First American Ukrainian National Bank. Закладний капітал принято в сумі $250.000.

Вибрано Орґанізаційний Комітет, в якого склад входять: др. С. Сохоцький, голова; о. В. Лотович; о. Л. Левицький; С. Ядловський; Д. Камінський, др. С. Демидчук; Артур Редер.

Сей Орґанізаційний Комітет має виробити чартер і вести справи Банку аж до загального мітинґу шеровців, який, як сподіваються, відбудеться вже за кілька тижнів. Всі субскрипції є загарантовані бондами.

Се є перша загально-українська народня фінансова інституція.

Зорганізованнєм її займається др. С. Сохоцький, визначний серед Американців учений хемік і властитель фабрик радіюм, родом Українець з Галичини.

Др. Сохоцький заінтересував українським банком також Американців фінансістів, котрі готові дати йому фахову поміч.

БЕЗРОБІТНІ МАШИРУЮТЬ В КОПЕНГАЗІ.

КОПЕНГАҐА, столиця Данії, 3. лютого. — Сьогодня о 1. годині сполудня великий похід безробітних в числі до 48.000 осіб вийшов з ратуша в напрямі до парляментарних будинків і до королівської палати, домагаючись праці.

РОСІЙСЬКІ УСТАНОВЧІ ЗБОРИ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ „ВЕЛИКОЇ ПОЛЬЩІ".

ПАРИЖ, 3. лютого. — З нагоди приїзду Пілсудського до Парижа бюро Російських Установчих Зборів в Парижі видало заяву, що Росія не противна польській державі на землях польських, але ніколи не згодиться на те, аби вона забирала не-польські землі, які їй признали большевики. Заява каже, що границя має іти по лінії Корзона (на схід від Перемишля).

ПІЛСУДСЬКИЙ В ПАРИЖІ.

ПАРИЖ, 3. лютого. — Польський президент Йосиф Пілсудський приїхав до Парижа. Його привитано на стації, відки він удався до французького президента Мільрана.

Пілсудський сказав, що він не сподівається війни з большевиками, але шукає помочі Франції.

КОРАБЕЛЬНА ЛІНІЯ ПОМІЖ НЮ ЙОРКОМ І КОНСТАНТИНОПОЛЕМ.

Поміж Константинополем і Ню Йорком має бути заведена пряма корабельна лінія для пасажирських пароходів. Вже в січни мав виплисти з Царгороду 12.000-тоновий російський пароплав „Владімір". Коли підприємство буде мати успіх, то по тій самій лінії має ходити ще другий російський корабель „Херсон", 18.000 тон. Кораблі мають остановлятися по дорові в Пірею (в Греції) і в Смирні (в Азії Меншій).

АМЕРИКАНСЬКИЙ КОНСУЛЬ У ВАРШАВІ ПОЛАГОДЖУЄ СПРАВИ ГОРОЖАН СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ.

Вашінґтон, Д. К., 3. лютого, 1921.

Департамент Стейту Злучених Держав повідомляє інтересованих під датою 12-го січня, 1921, що Американським Консулярним урядником, до якого люди, замешкалі в Східній Галичині повинні предкладати аплікації о віза на подорож до Злучених Держав, є американський ґенеральний консуль у Варшаві.

ВІСТИ З ГАЛИЧИНИ.

Резолюції головної управи української радикальної партії

ухвалені на засіданню дня 25. грудня 1920 р.: 1) Г. У. У. Р. П. стверджує, що не дала Михайлови Яцкову дозволу на видавання „Рідного Краю", не має нічого спільного з сим видавництвом, осуджує його напрямок та взиває М. Яцкова, щоби виступив з редакції „Рдного Краю". — 2) Г. У. У. Р. П. стверджує, що розмови д-ра Даниловича з Вітосом мають характер чисто неофіціяльний, необовязуючий партію та що особисті погляди д-ра Даниловича, висказані в сих розмовах, а подані до публичного відома в „Рідному Краю", не відповідають становищу партії. — 3) Г. У. У. Р. П. ухвалила на час неприсутности в краю д-ра Івана Макуха, поручити веденне аґенд голови партії д-рови Володимирови Гуркевичови. — 4) Г. У. У. Р. П. ухвалила приступити до видавання тижневика „Громадський Голос" з початком 1921 р. та порішила візвати партійних товаришів інтеліґентів і селян до складання декларацій і жертв на пресовий фонд „Громадського Голосу" на руки д-ра Льва Бачинського в Станиславові.

Вісти з „Українського Фонду воєнних вдовиць і сиріт".

Повітові заведення „Українського Фонду воєнних вдовиць і сиріт" війдуть небавом в життє в Стрию (голова громадянка Ольга Бачинська) і в Самборі (голова: О. Франц Рабій). В члени основателі Товариства вступили досі: 1) Товариства: „Достава", Львів, 2000 марок, „Сільський Господар", Львів, 2000 м., „Народня Торговля", Львів, 2000 марок, „Дністер", Львів, 2000 м., „Відбудова", Львів, 2000 м., „Союзний Базар", Львів, 1700 м., „Каревий Союз Кредитовий", Львів, 1500 м., 2) громадяне: Неназваний вкладка 5000 марок, д-р Іван Бережницький, лікар, Львів, 1501 м., о. Григорій Дурдела, Хотимир, 1500 м., Роман Зубик, Львів, 1500 м., Микола Яцків, директор тов. „Відбудова", Львів, 1500 м., Сидір Кузик, директор тов. „Відбудова", Львів, 1500 м., Олена Трешневська, жінка лікара, Щирець, 1500 м., Володимир Кульматицький, Львів, 1500 м., о. Степан Юзич, Підкамінь 1402 м. Адреса Товариства: „Український фонд воєнних вдовиць і сиріт" у Львові, улиця Бляхарська ч. 9, I. пов. Щаднича книжочка „Дністра" ч. 13.000.

Український склад сукна.

Товариство „Достава" у Львові, що займалося досі лише продажею церковної утвари, отворило зі своїх членів окрему спілку для продажі сукна, пригожого на мужеські одяги. Ціль сеї спілки є та, щоби в часі, коли гроші тратять щораз більше на вартости, дати своїм членам, що мають трохи гроша, безпечну льокацію капіталу і більший зиск з нього, а з другої сторони, доставити своїй публиці ліпший товар. Частина сукна наспіла вже до склепу і представляє першу якість, якої тяжко нині найти. Уважаємо се підприємство як для одної так і для другої цили дуже на часі і поручаємо його публиці. Може бути, що з того почину вирине у нас небавом потреба зовсім окремого підприємства. Склад „Достава" находиться при улиці Руській у Львові, а уділи до спілки (від 10.000 марок і висше) належить слати до дирекції „Достави" у Львові, ул. Домініканська ч. 11.

Основання Повітового Заведення Українського Фонду воєнних вдовиць і сиріт в Тернополі.

Дня 30. грудня 1920 р. відбулася нарада українських громадян Тернопільщини в приявi секретаря Українського Фонду воєнних вдовиць і сиріт громадянина Василя Весоловського, який пристуним обяснив ціль товариства. По рефераті вивязалася жива дискусія і відразу приступлено до вибору тимчасового виділу, який буде провадити аґенди товариства до часу загальних зборів. До виділу увійшли: о. крил. Володимир Громницький як голова, проф. ґімн. Іляріон Брикович як містоголова, урядовець „Повітового Тов. Кред." Осип Ковальський як скарбник, сотрудник о. Степан Карпович, як секретар; як члени виділу: о. Евґен Кароль, паро в Микулинцях, Дмитро Криса, господар в Острові, Антін Кунько, господар в Чернелеві руському, Антоніна Конрадова, жінка свящ., Василь Дрогобицький, господар в Тернополі і Лука Бурбала, господар в Тернополі. В члени вписалося 32 громадян. Як член спомагаючий з вкладкою 350 мп. вписався гром. Володимир Кебузинський; як члени досметрні з вкладкою 120 мп. вписалися: д-р Олександер Грабовський, лікар в Тернополі, о. крил. Вол. Громницький, місц. парох, д-р Володимир Вітошинський, місц. лікар, гром. Олімпія Вітошинська, учитель укр. сем., Іван Боднар, гром. Текля Боднар, гром. Василь Дрогобицький, гром. Петронеля Ірогобицька і о. Степан Карпович. Загалом зібрано на членські вкладки 1.730 мп., яку то квоту зложено в „Повітовому Товаристві Кредитовому" на ч. кн. 4002. При сій нагоді звертаємося до всіх громадян Тернопільщини, щоби негайно вписувалися в члени Товариства і збирали жертви, а священство зараз в своїх громадах посписувало вдовиці і сироти і ті викази переслало впрост до „Тов. Українського Фонду" у Львові, ул. Бляхарська ч. 9, I. пов. Кому залежить на тім, щоби наші вдовиці й сироти по полягли наших українських героях не тинялися попід чужі плоти, повинен сейчас вписатися в члени товариства і зложити жертву для найбіднійших зпоміж бідних. Память тих, що лягли в бою, нехай нам буде свята. Пошануймо її дарами любови для вдовиць і сиріт, що оплакують своїх мужів, батьків і опікунів!

Останні ревізії та арештування у Львові.

ЛЬВІВ, 14. вічня, 1921. — Як ми вже доносили, в останніх днях відбувалися у Львові великі ревізії та арештування. На перший огонь упав тов. Іван Квасниця, секретар нашої партії та співробітник „Впереду", якого арештовано й заведено до II відділу ДОҐ., а відтак вивезено десь до тюрми аж у Варшаву.

Далі арештовано двох редакторів „Української Думки", Ст. Чарнецького і Ол. Костика, а також директора друкарні „Діла" Івана Айхельберґера.

Ревізії переведено наперед в редакції „Впереду", в ред. „Учительського Слова", в ред. „Української Думки", в товаристві „Воля", в Горожанському Комітеті, в Самаританській Секції, у тов. д-ра Льва Ганкевича, у д-ра Степана Федака, проф. Михайла Галущинського, у секретаря У. Г. К. Вол. Целевича, у ред. Федя Федорцева та у ред. Ст. Чарнецького, — а в кілька днів опісля переведено ревізії у д-ра Вол. Бачинського, д-ра І. Курівця, д-ра Л. Рожанського, рад. І. Кивелюка, о. Д. Лопатинського, о. Ол. Стефановича, дир. Мик. Заячківського, дир. Ом. Саєвича, о. Т. Войнаровського, д-ра Ст. Біляка, С. Ференцевича, дир. Айхельбер.ера, ред. Ст. Чарнецького, ред. Ол. Костика і ще раз в ред. „Української Думки".

Причина арештувань та ревізій нам до сьогодня невідома.

Пошукування за складачами.

Поліція пошукує по цілому Львові тих друкарських робітників, що були заняті при „Українській Думці". Мають вони також відповідати перед судом за те, що — складали згаданий часопис.

Комунікат ґенерала Лямезана.

Командант ОҐ., ґенерал Ламезан Салінс оголосив слідуючий комунікат:

„Супроти появи в пресі відомости, що переведена в останніх днях ревізія в льокалях українських інституцій відбулася на зарядження війскових властий, вияснюється, що війскові власти не видали подібного зарядження. — Підписаний: Командант О. Ґ. Ламезан-Салінс, ґен. пор."

(А хто зарядив ревізію у тов. Івана Квасниці і хто завів його до II. відділу ДОҐ.? Чому переслухував його майор Філіпковскі, а по переслуханню війсковість відвезла його до Варшави? — Редакція).

Провокації.

„Слово Польске" з дня 12. січня потверджує наше донесення про провокацію „Ґазети Вечорної" в „викриттю заговору". „Слово Польсе" пише дослівно так:

„Ґазета Вечорна" звертає на себе увагу. Славна зі свойого шпіонського апарату, „Ґазета Вечорна" пустила вчора в світ ревеляційні вісти. Законспірувала Українців і казала їм приготувати — повстання, означила навіть з вродженою собі точністю дату вибуху. Провідником повстання став др. Федак, а його союзниками анґлійські офіцири, які вивезли документи, що відносилися до польсько-української справи, з палати митрополита Шептицького просто до Союзу Народів. Зацікавлені смілими відомостями, ми звернулися за їх ствердженням до віродостойних чинників. Показалося, що відомости, подані „Ґазетою Вечорною" є перецінeнням фактів (?), побільшеним через безглуздя. Арештовано фактично б. редакторів „Громадської Думки" Чарнецького, Костика і друкаря Айхельберґера. Власти переводять в цій справі ревізії серед української інтеліґенції. Є цілком зрозумілим, що поки слідство закінчиться, не можна нічого певного про цілу справу сказати".

Анґлійські офіцири у д-ра Ґалецкого.

Вчора явилися на авдієнції у ґенерального делеґата д-ра Ґалецкого анґлійські офіцири, яких заатакувала своїми нісенітницями „Ґазета Вечорна".

Розмова співробітника „Впереду" з членом анґлійської місії.

В повищій справі звернувся один із співробітників „Впереду" до анґлійської війскової місії у Львові. В розмові з ним член анґлійської війскової місії, пор. Вілліямс, заявив, що вістка, подана „Ґазетою Вечорною", будьтоби анґлійські офіцири перевезли за кордон якісь куфри з документами митр. Шептицького, є цілком неправдивою і виссаною з пальця. Член місії уповажнив нас оголосити це в пресі.

ВІДЕНЬ ВИМИРАЄ.

Зібрані Американським Червоним Хрестом статистичні дані про здоровля дітей у Відни дають страшну картину тих відносин в яких живе тепер давна австрійська столиця. Серед дітей немовлят (до одного року життя) смертність збільшилася о сорок процент. В першій половині 1920 року вродилося у Відни 15.681 душ, а померло 20.129, значить надвишка 6.448 смертей. В те число не залічено ще 2.474 дітей не доживших першого року життя, так що взагалі смерть зменшила населеннє о 9.000 голов.

Мало не цілих 25 процент усіх случаїв смерти спричинили сухоти, що зявляються тепер найтяжшою язвою для нещасної людности. Самих сухітничих дітей у Відни 115.000. В державних клініках лікарі оглянули 54.000 дітей і найшли, що на дванацятеро ледви одна дитина здорова.

УКРАЇНСЬКІ ВІСТИ.

Димісія ґр. Тишкевича.

Голова Делеґації У. Н. Р. на мировій конференції гр. Тишкевич подав просьбу про димісію. Димісія ґр. Тишкевича принята з 1. січня 1921 р.

Призначення О. Шульгина.

Головою Надзвичайної Місії У. Н. Р. в Парижі призначається бувший міністер закордонних справ за часів Центральної Ради О. Я. Шульгин.

Відкриття „Ради Республики".

Дня 14. січня в м. Тарнові, в салях готелю „Брістоль", урочисто відкрилися перші засідання тимчасового представницького органу при уряді У. Н. Р., під назвою „Ради Републики".

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918

SUBSCRIPTION RATES. Three cents the copy.		ПЕРЕДПЛАТА. Поодинокє число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сити і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75
By mail, Prepaid.		Почтою, оплачено	

За кожду зміну адреси платиться 10 центів

Адреса SVOBODA, 83 Grand Street Jersey City, N

Телефон Адміністрації і Редакції — 498 Montgomery.
Телефон гол. канцелярії Укр. Народного Союза — 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає

Передплату найліпше висилати на почтовий або експресовий моні-ордер, який належить залучити до листа, оставляючи собі відтинок як посвідку. Такого листа не треба реджіструвати а вистарчить 2-центова марка. Пересилаючи паперові гроші, треба конечно такий лист зареджіструвати. Пересилаючи почтові марки замісць гроший, треба їх добре обвинути в папір, щоби у вохкі дні не злїпились в дорозі.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order, а не банкнотами. При виміні числять 15 центів від кождого канадійського паперового доляра.

Всі листи адресувати:
"SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

РОЗБРОЄННЄ.

Буджетовий комітет палати послів американського конґресу видав свій начерк річного буджетового закона на слідуючий рік. Цифри, подані тим комітетом, просто страшні: Після оцінки того комітету на переведеннє програми будови фльоти, начеркненої в 1916 році буде треба ще видати не менче як 434,681.000 (434 біліони 681 міліон) долярів. Думали давнійше, що на всю будови фльоти вистарчить 544 біліони 700 міліонів долярів, але показується, що при теперішних цінах на се треба буде видати яких 973 біліони 951 міліонів; так як покищо уже видано 539 біліонів 270 міліонів, то ще лишається видаток в сумі 434 біліонів 681 міліонів долярів.

З такою програмою збросння, розброєннє стає нині найголовнійшим питанням внутрішної політики в Америці. Без величезних змін в тих девятьцифрових числах, котрі перемінюються на десятьцифрові, коли до них додати ще видатки на армію, не можливо подумати собі ані зменчення податкових тягарів, котрі пригнітають передовсім необзнакомленого зі законами іміґранта, ані обниження високих цін, під котрими стогне безробітний край.

Розброєннє важне не лише для внутрішної політики Америки; без нього неможливе розброєннє других держав, котрі ще більше потерпіли від війни і для котрих нові мілітарні тягарі рівняються самоубійству. Як Злучені Держави не дадуть початку до розброєння, то ніхто в світі початку не зробить. Злучені Державі одинокі можуть не лише зробити почaток, але й примусити других піти їх слідами

І в Америці дійсно деколи виглядає так, немовби Злучені Держави на серіо забиралися зменчувати видатки на армію та фльоту. Раз американський сенат, то знов палата послів виступає з ріжними програмами розброєння. Але що зробиться в палаті послів, зіпсується в сенаті, а що успішно доконається в сенаті, розібється в палаті послів. А як що перейде щасливо і в сенаті і палаті послів, те зіпсують десь в передсінках конґресу, де функціонують добре насмаровані корби до здержування законів, некорисних для великих фабрикантів стали та гармат.

Всі ті безконечні дебати в обох палатах, всі ті безчисленні слідства роблять вражіннє великої коштовної забави. А все те через те, що публична опінія в Злучених Державах ще не прозріла, ще не пробудилася до діла. Аж тоді, як американська суспільність дасть до пізнання, що її вже вприкрилися дебати і слідства, що воно хоче не слів, а діл, аж тоді можна буде сподіватися, що справа розброєння стане зі слова ділом.

Російський скандал в Америці.

Слідство, ведене судовим комітетом сенату, викрило позавчора цікаві факти. Заступник секретаря (міністра) скарбу Злучених Держав заявив перед тим комітетом, що представителі правительства Керенського в Америці уже по упадку сего правительства видали за дозволом американського уряду суму 59 міліонів долярів.

Сих 59 міліонів се частина тої позички, яку американське правительство уділило ріжним своїм союзникам, як Франції, Анґлії, Греції, Італії, Польщі, Чехословаччині і другим. З тих гроший лише 419 міліонів лишилося в Америці не розтрачених. Франція ще має 54 міліони долярів, Італія 34 міліони, Греція 33 міліони, Чехословаччина 6 міліонів, Ліберія 5 міліонів. Польща розтратила усе, а Росія ще має 400 тисяч долярів.

Видатки правительства Керенського замітні тим, що вони були роблені уже по упадку того правительства, себто тоді як навіть російський амбасадор в Америці не знав, де дівається голова його правительства і чи живий він, чи погиб. Видаваннє сих сум являється тим більшим надужиттем народних гроший, що в той самий час, коли „російський амбасадор" через два роки репрезентував померше правительство Росії, в той самий час народи Росії, що в імени засад самозначення народів відорвалися від Росії, не могли найти навіть голого признання від правительства Злучених Держав. В той самий час, як президент Злучених Держав голосив засаду, що кождий народ має право рішати про те, під який урядом має находитися, в той самий час його міністер скарбу виплачував грубі міліони „російському амбасадорови", котрий нікого не представляв, а котрий тільки й робив, що провадив брехливу пропаґанду проти самоозначення народів бувшої російської держави.

Американський народ добре робить що потягає до відвічальности се правительство, що так практикувало християнську засаду: най ліва рука не знає, що права дає.

ШУКАЮТЬ ЗА „УКРАЇНСЬКИМ ЗАГОВОРОМ"!

ПОЛЬСЬКІ НОВОРІЧНІ РЕВІЗІЇ В УКРАЇНЦІВ У ЛЬВОВІ.

Як-раз 1. січня польські власти у Львові перевели строгі ревізії в українських інституціях і в українських діячів, а саме:

В „Українськім Горожанськім Комітеті" і в його „Самаританській Секції". („Український Горожанський Комітет" опікується українським населеннєм під польською окупацією, отже українськими полоненими, інтернованими, арештованими, засудженими, недужими, безробітними, вдовами і сиротами, словом усіми, що потерпіли наслідком війни українського народу проти наїзду Польщі).

В редакціях: щоденного часопису „Вперед", орґану української соціяльно-демократичної партії; забороненого польськими властями щоденного часопису „Українська Думка", орґану української трудової (давнійше: національно-демократичної) партії; учительського орґану „Українське Слово".

В українськім соціяльно-демократичнім робітничім товаристві „Воля".

В директора „Дністра" д-ра Степана Федака, який є головою „Українського Горожанського Комітету". Ревізію переведено в його мешканню і в його бюрі в „Дністрі".

В секретаря „Українського Горожанського Комітету" Володимира Целевича.

В адвоката д-ра Льва Ганкевича, одного з провідників української соціяльно-демократичної партії.

В директора Михайла Галущинського, який перед війною був директором української приватної ґімназії в Рогатині, а тепер займається головно справами українського шкільництва.

В членів редакції „Української Думки" Федя Федорцева і Степана Чарнецького.

Переводжено сі ревізії дуже строго. Оглядано буквально все і кождий папірчик забрано.

Як доносить польська преса, ревізії переведено тому, бо польські власти підозрівають, що Українці в Галичині в порозумінню з правительством Західної Области Української Народньої Республіки, яке перебуває в Відні, приготовляють заговір проти польського панування в Галичині. Польська преса додає, що папери, забрані при ревізіях, не дають доказу істнування такого заговору.

Подібні ревізії мають перевести польські власти також на провінції.

Подібні ревізії мають перевести польські власти також на провінції.

Безпосередною причиною ревізій було, здається, те, що голова „Українського Горожанського Комітету" був перед трьома тижнями в Відні. По дорозі з Відня польські власти перевели ревізію його особи в Кракові і забрали папери, які він віз з собою. В тих паперах не було очевидно нічого „небезпечного для польської держави", коли польські власти пустили д-ра Федака свобідно до Львова. Польська преса доносить, що польські власти забрали в д-ра Федака чеки на гроші, призначені для „Українського Горожанського Комітету". Чи сі гроші, призначені на облекшеннє страшної долі українського населення в польській неволі Польща віддала чи зрабує, — побачимо.

Словом, Польщу гризе зла совість і страх, що вона може втратити Східну Галичину. Тому все їй привиджуються „українські заговори". Крім того Польща хоче все мати якусь причину до переслідування Українців.

Ціль Польщі — так змучити й ослабити український нарід в Галичині тими переслідуваннями, щоб він нарешті згодився на польське ярмо.

Польський часопис „Век Нови" у Львові пише виразно, що між Поляками і Українцями далі істнує стан війни, бо Українці не хотять помиритися з польською неволею і українське правительство Галичини веде далі акцію проти Польщі, а все українське населеннє Галичини стоїть за ним. Тому треба далі нищити Українців як неприятеля на війні.

Можливо, що новорічні ревізії у Львові є початком якихсь нових масових переслідувань українського населення.

Найвисший час, щоб держави антанти, які позволили Польщі заняти Галичину, відібрали їй пануваннє над сим нещасним, замученим польськими катами краєм. Аґітуйте за сим в Америці!

Др. Михайло Лозинський.

Відень, 8. січня, 1921.

ГРОМАДИ НА ПОМІЧ СТАРОМУ КРАЄВИ.

(Допись „Свободи").

Мекізракс, Па. 30. січня, 1921.

Дня 23. січня с. р., в неділю, відбулось у нас віче в справі помочі рідному краєви. Віче уладжував Запомоговий Комітет, до якого входять представителі братств і товариств. На означений час, пів до 3-тої години сполудня нарід зійшовся численно і заповнив простору українську галю.

На вічу реферували: о. Пристай з Карнеґі, Па., д. Онишків з Норт Сайд, Питсбурґ, Па., і місцеві бесідники. Зібрано на вічу 153 доляри. В липні, 1919, вислала наша громада для Січових Стрільців в Чехії, на руки отамана М. Мацейовича 500 долярів. Від того часу зібрано для старого краю 250 дол., що робить з грішми, зібраними на вічу, суму 403 дол. Ті призначено до висилки голодуючим браттям в старім краю. Попередно вислала була наша громада Сидоренкови до Парижа 1.400 долярів, а з „українського дня" вислано 700 дол. Жертви були би ще обильнійші, колиб не се, що громада зачала будову церкви і від чотирох літ збирається на сю ціль жертви, і відложено за той час понад 35.000 дол. готівкою до банку.

При парохії є Комітет Сиротинця в Филаделфії, якого стараннєм вислано понад 250 дол. (п. Штоґрин зібрав 180 долярів, громада наша вислала на Різдво 70 дол.). Комітет Запомоги Бідних в Мекізракс виплатив сього року понад 230 долярів.

Згадати треба про Читальню ім. Т. Шевченка і Січ, які ведуть рухливе життє від кількох літ. Нарід сходиться там що неділі. Майже що другий тиждень голосять члени реферати на просвітні теми; часто скликається загальні збори в справі помочі рідному краєви і збирається жертви. Громада наша єсть вдоволена місцевим дякоучителем, котрий працює для добра громадського та що кілька тижнів дає добірні представлення.

Роздорів ні політичних ні релігійних в нас не було і нема. В цілій громаді панує єдність, бо всі стремимо до одної цілі, до визволення нашої Неньки України.

Комітет.

З ДНЯ.

„У. Щ. Вісти" і господинове большевицькі комісарі.

Виходить в Ню Йорку большевицька ґазетка під назвою „Українські Щоденні Вісти", котра вправді щодня подає тісамі вісти, але не українські, тілько московсько-большевицькі, подаючи старанно (щодо пильности, але щодо форми і змісту — недбало і нездарно) все, що якийнебудь московський комісар був ласкавий сказати.

Як звісно, між комісарами є богато нововпечених „комуністів", котрі ніколи ані комуністами ані соціялістали не були, а пристали до комуни задля джабів і бизнесу, але у високопреподобної большевії все полягає на послуху. Які би там сі комісарі не були, раз вони комісарі, так їм належиться послух і пошана. А таксамо належиться респект їх словам, без розбору, без критики і без думки. Диктатура, то ані слова.

Отже так звані „Українські Щоденні Вісти" тої диктатури високопреподобних комісарів з Москви вірнопідданчо слухають. Тій диктатурі повинуються з покорою, без слова протесту, критики, або вільної думки.

Треба мати велику терпеливість, аби бути постійним читачем тої неграмотної ніби-ґазетки, але як хто вже не має нічого мудрійшого до роботи, а візьме в руки ту ніби-ґазетку раз, двічі, тричі і разів сто, скажім, (в се тяжко повірити), то хотяй би засилив на ніс окуляри летуна, а в руках держав свічку чи навіть електричну ліхтарку, то таки не найшов би там слова протесту, критики або бодай одробиночки розумної і свобідної думки проти високопреподобних господинів комісарів.

Редактори тої ніби-ґазетки, яку вони для своїх читачів назвали „У. Щ. Вісти", не важаться слова одного написати проти господинів комісарів. Ті комісари у них або непомильні як папа римський, або просто святі. Все, що вони творять, є недоторкаємє. Торкнете, гріх великий, первородний. Рай большевицький пропав би, як рай Адама й Еви. Редактори, що так скажемо, як би важились писнути проти комісарів, то мусіли би за покуту іти з раю, де жиють мріями і декретами комісарів, на звичайну землю; межи звичайних людий,ідіжe ність „пресового фонду", токмо праця і капиталисти.

Вони то добре знають; а як „Свобода" їх бунтує проти комісарів, то се так як би та гадина в раю, котра збунтувала була небіжку Еву і хитро-мудро виманила її була разом з легковірним чоловіком на просту землю.

Тому то вони підманити не дадуться „Свободі" і проти комісарів не виступлять ніколи.

Але все будуть їх славити і хвалити і співати їм „осанна".

А хто то знати може, може за се „осанна" самі колись станують комісарами?!!

Сорокато буває на світі сорокатому.

От редактор большевицької ґазети „Новий Мір" з Ню Йорку, Лев Троцький, є міністром війни в Росії; другий редактор тої ґазети, Зорін, є міністром почт в Росії; третій редактор тої ґазети, Микола Бухарін, є президентом „3-тього інтернаціоналу" в Москві і четвертий редактор тої ґазети, Вайнштайн, був совітником „амбасадора" Мартенса і тепер з ним поїхав до Росії.

І такі гонори стрінули всіх інших большевицьких редакторів московських большевицьких ґазет в Ню Йорку. Дійшло до того, що через гонори забракло їх в Ню Йорку і тепер там через ті гонори не виходить жадна большевицька ґазета в московській мові.

Кажуть, що „гонорес мутант морес" (гонори закаламучують обичаї), отже не диво, що ті гонори закаламутили голови редакторам ґазетки „Українські Щоденні Вісти":

Вони-ж вижидають на ті гонори як каня на дощ. Вони жиють в раю комуністичнім лише думкою, а хотіли-б дістатись таки на правду до того раю!

А тут „Свобода" бунтує їх проти панів комісарів. До бунту, до гріха їх намовляє, аби потім бідним нашим большевицьким „редакторам" врата до раю заперлись і вони мусіли сказати: Рада би баба до раю, та гріхи не пускають!

Отже таки ні! Що не кажіть, а „Українських Щоденних Вістий" проти комісарів уже збунтувати не збунтуєте.

Аби вони були як діяволи; аби дерли і грабили пролетаріят; аби були як царські посіпаки, — то вже вони не виступлять проти комісарів. Пропала надія.

„У. Щ. Вісти" і соціялісти.

Але зате вони виступлять кождої хвилі на почеканню проти соціялістів.

В кождому числі тої ґазетки, як вам яке попаде в руки, найдете купу випадів проти соціялістів.

Чому се так?

Бо соціялісти то є звичайні люди, котрі працюють для соціялізму. Не мають жадної власти, жадних гонорів, жадної диктатури; не видають жадних декретів і т. д., — одним словом не є жадними комісарами, то чому-ж би проти них не виступати?

От візьмім наприклад число 28. тої ґазетки „У. Щ. Вісти" з 3. с. м. Там на останній стороні є аж дві „критики" двох соціялістів, Томи Масарика, теперішнього президента чеської республіки, і Мориса Гилквита, лідера нюйорських соціялістів.

Сказав Масарик, що знає Росію; що був в Росії в часі революції і большевицького перевороту; що Росія темний, непросвічений край; що там нема ані жадного комунізму ані жадного соціялізму.

За се „редактори" „У. Щ. Вістий" назвали його „дипльоматичним пастухом" і „буржуазним пастухом", котрий обдурює робітників, аби їх відвернути від комуністичного раю в Росії.

А одначе є звісною правдою, що богато робітників було вже в Росії і бачили той рай. Там навіть робітники комуністи загибають і втікають на села, а добре живеться тільки комісарам.

Тома Масарик ціле своє життє був соціялістом і працював для соціялізму, а Росію знає добре, бо про неї написав богато праць, а одна велика і дуже поважна й вичерпуюча вийшла недавно і в англійській мові. Але „редактори" „У. Щ. Вістий", котрі ледви вміють підписатись, вважають себе за мудрійших від нього і хотять його вчити свого... розуму.

Кандидати на комісарів, ані слова.

Зноваж Морис Гилквит, звісний довголітній лідер соціялістів в Ню Йорку і автор богато праць про соціялізм, між іншим і великої праці про історію соціялізму в Злучених Державах, притім соціяліст радикального напряму (родом Жид, з Риґи, теперішньої столици Латвії), — мав недавно виклад в Ню Йорку про російський большевизм.

У свойому викладі сказав він, що Росія не доспіла ще ані до соціялізму ані до комунізму.

Казав він, що Росія не має до сього жадних даних, бо не має ані розвиненого промислу ані свідомої образованої робітничої кляси, готової переняти такий розвинутий промисл, а з ним і усю державу.

Тоді якийсь нововпечений большевик питається його, а чому нема комунізму в Америці, колиж тут промисл вже так високо розвинутий і є такі маси робітного пролетаріяту.

На се Гилквит відповів, що нема клясово свідомого пролетаріяту. Як би був, то переняв би і промисл і весь край під свою управу навіть без революції.

Значить, що Гилквит сказав так як писав і вчив Маркс і Енґельс, найбільші теоретики соціялізму.

Але „редактори" „У. Щ. Вістий" вважають, що дійсним соціялізмом і комунізмом то є то, що зробили панове комісари в Росії. Ну, і Гилквита називають наймитом капіталістів.

Виходить, що і Гилквит, як хоче розуміти добре соціялізм і бути добрим соціялістом, мусить іти на науку до редакторів „Українських Щоденних Вістий".

То нічого, що вони не вміють добре підписатись; вони вже були на „спічу" Дмитришина кілька як не кількасот разів, то вони на підставі того „спічу" можуть навчити Гилквита, як йому бути добрим соціялістом і як йому розуміти Маркса.

Навіть як би небіщик Маркс встав з гробу, а поважився давати виклади про соціялізм, то „редактори" ґазетки „Українські Щоденні Вісти" розбили би йому лекцію і казали би йому наперед іти на „спіч" Дмитришина, аби він пізнав, як треба розуміти Маркса і марксізм, а щойно тоді брався викладати про свою науку.

А як би небіщик, не дай Боже, важився тримати не з Дмитришином але з Гилквитом, то певна річ, що він був би зачислений до контр-революціонерів і до наймитів буржуазії.

А колиб він ще до того посмів захотіти поїхати в Росію подивитись, як його наука виглядає в московській практиці, то без сумніву на приказ комісарів пійшов би за кратки, покутувати і жалувати того, що не зрозумів себе самого.

Бо комунізм — то комісари; а комісари — то комунізм.

ПЕРЕСТОРОГА ПЕРЕД БОЛЬШЕВИЦЬКИМИ ПАНИЧАМИ.

(Допись „Свободи").

Гемтремк, Миш., 2. лютого, 1921.

До українських робітників в Злучених Державах.

Ми маємо гурток „мальчиків без штанов", над котрими вже раз ми повинні застановитись і зрозуміти їх підлу роботу.

Вони своїми підлими накидами і брехнями підшиваються під ідейну роботу для українських робітників; верещать в імени справедливости, а те все є задля особистої наживи, для коритців. Деякі нероби, лінюхи, дармоїди лежать по парках, чекають комуністичних періжків, тай ходять помежи українських робітників і крутять їм голову всякими „революційними фондами", фондом на пресу до Києва. Обдурюють українських робітників і за ті гроші роблять собі прогульки. Фонди на пресу і до Києва вже розкракали. Ладан вже відспівав їм „вічна память". Замісць за робітничі гроші, тяжко запрацьовані, видати якісь наукові книжки, вислати там, де призначені, то одних лінюхів годують тут, а других висилають до Европи ладити вимріяні жолубці.

Тут в Гемтремк в „Українськім Робітничім Домі" мало місце таке: Приїхав один революціонер. Давайте гроші на шифкарту, каже, бо я їду на Україну буржуазію бити, бо вона хоче жолубів (думає, що то всі його думки). Дали гроші; поїхав до Ню Йорку і до сеї пори ходить по Ню Йорку та дармує. Приїхав другий, тесаме. Приїхав третій вже з Ейкрон, Огайо. Той ще ліпший (певно в такій „роботі" має дипльом), на імя Корж. Згаданий панок облесний; ну дає реферати що неділі на тему: Винниченко буржуй, хоче корита. Були товариші, котрі обурювались його бесідою і звертали увагу, але через фанатизм кількох одиниць не помогло, ще й контр-революціонерами зістали. Ну, наш згаданий панок береться до своєї головної точки, — позичив в одного 50 долярів, позичив в другого 55 дол., комітет фанатиків дав 230 дол., ще послідної неділі свого побуту в Гемтремк на зборах Укр. Робіт. Дому зібрали 50 дол. Ну і їде до Европи бити буржуазію українську. Зник як камфора.

Тепер пишуть товариші лист з Ейкрон, Огайо, що там зібрав 24 дол і витягнув з банку своїх 650 дол. та що говорив в Еукрон, що з Гемтремк має мандат збирати гроші собі на подорож по цілих Злучених Державах.

В імени справедливости обовязком моїм є повідомити українських робітників, щоби проганяли від себе таких революціонерів як Корж і їм подібні. Час дозрів, щоби робітництво розбирало справу і революцію реально.

Проч лінюхи і політичні анальфабети! До книжки, до роботи. Заробіть собі на шифкарту до краю!

С. Криленко.

СТАРОКРАЄВІ ПОСМЕРТНІ ВІСТИ.

О. Ярослав Янкевич, капелян головного шпиталю у Львові, помер дня 4. січня 1921 р. в 57 році життя. З помершим сходить до гробу гарна людина, що на свойому становищі богато причинилася до улегчення долі українським полоненим, інтернованим та орим, що перебували в головному шпиталі у Львові. Смерть його наступила майже нечайно, бо по кількадневній недузі, спричиненій своїм сванном. Вістка про його смерть викликала щирий жаль серед знайомих, а зокрема серед тих, для яких він до останної хвилини свого життя з запертям самого себе працював. Похорон відбувся в четвер, 6. січня с. р.

СЕ І ТЕ.

То що інптеґо.

Російські большевики розсилають бездротні депеші про переслідуванне жидівських менчостий в Польщі.

Чому большевики не пішлють бездротних депеш про переслідуванне українських більшостий на Україні?

Також дві міри.

Перед нюйорською академією медичною виступав недавно один лікар та представляв свій апарат, котрим він думає убити смрід, що приходить зі стейту Ню Джерзі через ріку Гудсон до панської дільниці міста Ню Йорку.

За те, щоби зробити що зі смородом у нюджерських фабриках з огляду на робітників, що в них працюють, про се не говорять академії ні докторі.

В робітничім раю.

В Одесі розстріляно двох артистів театральних за „критикованнє в публичнім місци большевицьких властий".

Їх критика виглядала так:

Один вийшов на сцену і, місто співати, став і мовчить. Мовчить мінуту, дві. Публика починае нетерпеливитися. Питаються, чому мовчить. Актор каже: „Я мовчав дві мінути, а ви вже нетерпеливитеся, а що мені говорити, як ви мовчите уже сім місяців?"

Другий вийшов на сцену і став їсти яблока. „Чого їш яблока?" — питаеться публика. Артист відповідае: „Бо-ж я прецінь в раю".

За такі невинні жарти розстріляли їх на приказ Чрезвичайки.

При чому тут нарікання на Палмера?

То є я, то він.

Російське бюро телеґрафічне доносить, що в східній Галичині вибухло повстанне. Але те саме бюро одним душком перечить, що на Україні є повстанне. Польські знов донесення заперечують, що в Східній Галичині є повстання, а кажуть, що повстання є на Україні під большевиками.

Отже любителі фарбованої правди не можуть нарікати на недостачу матеріялу. Яку „правду" любиш, таку бери: треба тобі вірити, що в Польщі рай, вір, що повстання лише під большевиками; треба тобі вірити, що під московськими большевиками рай, віруй, що лише в Польщі мужики бунтуються.

Ох ті українські шовіністи.

Польські ґазети доносять, що до львівської української ґазети „Впереду" прийшла кореспонденція з Ню Йорку, в котрій пишеться, що американські Українці задумують внести до нового конґресу протест проти президента Вилсона за те, що він віддав Східну Галичину Польщі. Кілька польських ґазет в Америці дзвонить з того приводу в дзвони, завзиваючи американських Поляків, щоби стереглися добре, аби від української акції не потерпіла Польща. Головний україножерний орґан, шікаґовський „Дзеннік Звйонзкови" називае американських Українців за їх акцію в справі Галичини шовіністами.

На польський погляд жадати, аби край, населений українською більшостю, правився українським народом, називаеся шовінізмом, а польське жаданне, аби український край віддати під польську владу називаеться патріотизмом.

Подібно, в Росії, московські большевики, зібравшися на комуністичний зїзд на Україні, проголошують війну українському шовінізмови та русофобству. А українським шовінізмом називаеться у московських большевиків та їх прихвостнів домаганне українського народа правити своєю землею по своїй волі. По большевицьки чи не по большевицьки, але по своїй волі. Коли-ж московські большевики хочуть правити українським народом не по большевицьки, але по розбишацьки, то се називаеться інтернаціоналізмом.

Коли українські селяни протестують, щоби Москалі рабували їх, нічого їм за те не даючи, то се московські большевики називають русофобством. За те дивитися на Українця як на скотину, з котрої можна здерти послідну шкіру, як її треба московським революціонерам на чоботи, се не називаеться в Москві українофобством. Се називаеться ширеннем революції на Україні збратаним російським пролетаріятом...

Аж дивно, як та людська натура однакова: Така самісенька у Варшаві, як в Москві.

НА ПОМІЧ РІДНОМУ КРАЄВИ.

Українська Громада в Стемфорд, Конн., заходом М. Н. К., зібрала від слідуючих жертводавців: Михаіл Кресан, Юлія Хома і Анна Блащук по $5.00; Іван Коба і Ксеня Гринюк по $2.00; Дмитро Криницький і Стефан Коривчак по $1.50; Іван Солтис, Ілія Германович, Олекса Ялецький, Василь Бреян, Микола Любомирович, Іван Кресан, Йосиф Тирчик, Микола Белюх, Михайло Сливінський, Іван Тирчик, Василь Карий, Іван Буяновський, Іван Дорош, Петро Хома і Антін Городиський по $1.00; Василь Надрічний, Ілія Терляк, Михайло Бадарик, Кароль Кульгавич і Олекса Грицишин по 50 цнт. — Разом $39.50.

Дальше тасама Громада з нагоди Різдва зложила „Коляду" на поміч рідному краеви як слідуе: Василь Блащук і Вінцентій Ґреґас по $5.00; Ксеня Гринюк $2.00; Йосиф Хома, Стефан Коривчак, Іван Тирчик, Михайло Сливінський, Дмитро Криницький, Михайло Дубас і Іван Марек по $1.00; Михайло Коба, Кароль Ковальський, Іван Буяновський, Василь Карий, Петро Хома, Іван Дорош, Антін Городиський, Іван Солтис і Марія Турик по 50 цнт.; Френк Михальський 30 ц.; Микола Любомирович, Н. Камінський, Дмитро Карлюс, Йосиф Чмир і Кость Наумець по 25 ц. — Разом $26.05.

Обі висше описані збірки, передані мені, виславем до розпорядимости У. Г. К. у Львові після бажання жертводавців, двома чеками Амерікен Експрес Ко. 1683339 і 1683340 по $32.00 кождий або разом $64.00, решта $1.55 покрили кошта пересилки.

І. Каштанюк,
гол. рек. секр. У. Н. С.

Л. З.

КАЗКИ.

I.

Невідомий провів грань — розбив світ на Схід та Захід.

Необачно поділив на дві части великий народ і протягом довгих віків суворою судьбою розділені брати простягали через ту штучну грань руки одні до одного; тому, що один був на Сході серед темного хаосу, а сдругий — на Заході, де люде будували розкішні ледяні будівлі.

Нараз той що, розумно править світом і переробляє всі помилки згідно невідмінним законам суспільного життя, сильно труснув старим, заснувшим світом. Впали всі штучні грані і розбиті части були готовими знову зіллятися в один великий могутній народ, але...

Зійшло нове сонце на Сході — ярке, повне надій і під його гарячим промінням розтаяли ледяні будівлі Заходу, залишивши після себе тільки руїни.

І та частина великого народу, що була на Заході потягнулася до нового, повного надій сонця, а та, що на Сході, боячися в тих проміннях загубити своє рідне особисте щастя, простягла руки до розсипавших руїн.

— — — — — — — —

Так вони не стрінулися...

І чекають, поки знову рука невідомого не трусне гнилим світом і не дасть їм справедливости.

II.

— Прийде час, — казав Старий, — прийде час, коли ви, що набили свої кишені непотрібними черепками — золотом і ви, жалкими папірцями, — будете бідніщі від тих, що мають лише мозоли на сильних руках... Коли дзвін золота не привабить до вас тисяч рабів, готових бити й різати таких самих мізерних рабів для вашої наживи... Прийде час, коли всі ваші будівлі з льоду та золота рухнуть і задушать вас... Коли сонце свободи, рівности, братерства засяє над головами рідних людей. Прийде час!...

Всі сміялися.

— Мрійник, — казали вони, — шкідливий і смішний... І має сміливість наші практичні, — на золоті основані будівлі називати мріями...

— — — — — — — —

І прийшла бажана пора.

— Дайте нам хліба! — кричали голодні, з повними кишенями золота.

Набрали небагато рабів і хотіли насилу відібрати хліб у роботячих, але зустрінули твердий опір.

— Нате вам золото, — сказали вони тоді, — дайте нам хліба.

— Навіщо воно нам? На забавки вистарчить того, що маємо...

— Для Бога! Дайте хліба!...

— Ми не знаємо вашого Бога, сидячого на золотому престолі.

— Дайте нам хліба, ми вже три дні нічого не їли...

Тоді їх нагодували, а потім показали їм на їх руки і сказали:

— Ось це ваш хліб на завтра.

III.

Зібралися один раз: малпа, осел, козел та криволапий медвідь і хотіли улаштувати концерт. Як це було і що в них вийшло — відомо всім („Читанка" ч. І.). Ріжниця тільки та, що ті малпа, осел, козел та медвідь зрозуміли врешті свою нездатність до музики та розійшлися, а ці...

Цих, мабуть, будуть ще бити!...

РОЗСЕЛЕННЄ ІМІГРАНТІВ.

Імігранти, котрі приходять до Злучених Держав, не розходяться рівномірно по всіх стейтах. Вони переважно спиняються в північно-атлантійських стейтах, таких, як Месечузет, Конетикат, Ню Йорк, Ню Джерзі, та в середних-центральних стейтах, як Ілиной, Мішіґен та Огайо. Так, примір, з імігрантів, що прибули до Америки в 1913 році, понад три пяті части задержалося в чотирох стейтах: Месечузет, Ню Йорк, Пенсильвенія та Ілиной. Ще дальше згущення імігрантів покажеся, коли зважимо, що три четверті части уроджених поза Злученими Державами мешканців коло три четверті части живе по містах.

Ся тенденція імігрантів поселятися у вже густо населених частях Америки має природні, легко зрозумілі причини. Приїхавши до чужого, невідомого собі краю, всякий чоловік стане шукати, деби то найти своїх знакомих. Коли він їде до своїх знакомих, то природно, він поїде до них. Колиж він не їде до своїх знакомих, то поїде звичайно до місцевости, про яку він знає, що там є богато його земляків. Наслідки того такі, що імігранти збираються не лише в певних стейтах, але й по містах, так як ніхто не поїде на фарми шукати земляків. Через те виходить таке, що в Ню Йорку є тільки Українців, що у Львові; що в Шікаго є „найбільшим польським" містом у світі, а Ню Йорк має більше Жидів, як вся Палестина.

Що поселювання імігрантів збитими масами по декотрих містах та околицях має богато злих сторін, не дасться заперечити. Більше рівномірне розселення народа по всій великій просторони Злучених Держав не лише облекшилоби щораз більше даючійся відчувати недостачі і дорожнечі мешкань, але й зарадилоб по части безробіттю, а принайменше розділилоб його рівномірно по всій державі.

Кромі сего імігранти малиб більше нагоди стрічатися з другими групами імігрантів та уродженими Американцями і малиб більше нагоди пізнати Америку, навчитися англійської мови, пізнати новий край більше всесторонно.

Наконець, якби імігранти були розселені по всій державі, то се причинилобся до скоршого та всестороннішого використовування природних богацтв краю. Чрез те робітнича заплата піднеслабся в гору.

Такими справами може занятися лише уряд. Та американський уряд покищо в тій справі нічого не зробив, бо американські законодателі ще не ухвалили відповідних законів. Доперва тепер, час від часу даються в американськім конгресі відчувати голоси, які показують, що там уже пробуджується почуття робити щось в тім напрямі.

МІСЦЕВІ ОГОЛОШЕННЯ.

ТЕАТРАЛЬНІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ

(В сій рубриці містимо оголошення театральних представлень, концертів і забав, не подаючи у них точок програми, імен осіб беручих участь і безковних покликів).

PASSAIC, N. J.

На дохід Українського Народного Театру у Львові відограє **Український Театральний Кружок з Ньюарк, Н. Дж.** під режисерією артистки Юлії Шустакевичевої представлення **БЕЗТАЛАННА,** драма в 5. діях І. Тобілевича, в **неділю, дня 6-го лютого 1921 р.** в галі „Руської Народної Організації", 159 4th Street, Passaic, N. J. Управитель хору п. Романків. Початок точно о годині 8. вечером. Ціна місця: 50 і 35 центів. 28-29

„СУСКЕГЕННА" ВИЛАДУЄ ПАСАЖИРІВ У БОСТОНІ.

U. S. Mail Steamship компанія, в Ню Йорку, сповіщає, що її пароход Сускегенна виладує пасажирів у Бостоні, замісць в Ню Йорку, як це було досі. Це робиться наглисте тому, щоби оминути переповнення на Елліс Айленд в Ню Йорку.

Сускегенна находиться тепер в дорозі з Ґданська і Бреми, і прибуде до Бостону пізно вечером в неділю, або раннім ранком слідуючого понеділка. Всі пасажирі третьої кляси, які є справлені до Ню Йорку, будуть перевезені з Бостону зелізницею на кошт компанії.

По виладуванню пасажирів Сускеґенна відійде до Ню Йорку, відки вийде до Бремен 19. лютого.